

Συντάκτης:

Ημερομηνία Δημοσίευσης: 28/09/2010

Ποιος θυμάται εκείνο το «114» κι εκείνο το «15% για την Παιδεία»;

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΘΕΟΤΟΚΑ

Προχθές στους Δελφούς, σε μια τελετή που κόστισε όσο μερικοί ετήσιοι προϋπολογισμοί προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών, η κυβέρνηση, διά στόματος της υπουργού Παιδείας και του πρωθυπουργού, δήλωσε πανηγυρικά την απόφαση να ολοκληρωθεί εντός του έτους το πρόγραμμα μετατροπής του δημόσιου ακαδημαϊκού πανεπιστημίου σε αγοραίο μηχανισμό παροχής υπηρεσιών κατάρτισης.

Τα σημεία αιχμής της «νέας πολιτικής» για την ανώτατη παιδεία συνοψίζονται στα εξής:

1. Εισάγεται νέο σύστημα χρηματοδότησης των ΑΕΙ μέσω «κουπονιών» ανά φοιτητή. Πρόκειται, εν τέλει, για ένα πρόγραμμα εισαγωγής διδασκόντων στα ΑΕΙ, που, μέχρι να δημιουργηθούν οι αναγκαίοι συσχετισμοί για την αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος, θα τα πληρώνει, υπό αδιευκρίνιστους ακόμη όρους, το Δημόσιο. Σε πρώτη φάση τα πανεπιστήμια με τη μικρότερη αναλογία μεταξύ διδασκόντων - διδασκόμενων θα αναγκάζονται να εγγράφουν φοιτητές πέραν των δυνατοτήτων τους σε υποδομές και προσωπικό για να καλύπτουν τις χρηματοδοτικές τους ανάγκες.
2. Θεσμοθετείται η εκβίαση των ιδρυμάτων να ασκούν επιχειρηματικές δραστηριότητες, κατά τα πρότυπα ξένων πανεπιστημίων, που, λόγω στενότητας δημοσίων πόρων, αναγκάζονται να πωλούν τους τίτλους τους σε επιχειρήσεις φραντσάιζινγκ, όπως είναι στη χώρα μας τα περίφημα «κολέγια».
3. Παρέχεται, εμμέσως πλην σαφώς, διδακτική ισοτιμία των υπηρεσιών κατάρτισης που προσφέρουν ιδιωτικές κερδοσκοπικές επιχειρήσεις με τις πανεπιστημιακές διδασκαλίες, μέσω του συστήματος των «πιστωτικών μονάδων». Ήδη στον νόμο περί «διά βίου εκπαίδευσης» έχουν δημιουργηθεί οι βασικές προϋποθέσεις για τη δυνατότητα των «κολεγίων» να πραγματοποιούν και να πωλούν υποτιθέμενες «πανεπιστημιακές» διδασκαλίες που θα αναγνωρίζονται στα δημόσια πτυχία.
4. Εξαγγέλλεται η εισαγωγή των νέων φοιτητών σε Σχολές και όχι σε Τμήματα. Πρόκειται για μια έντεχνη διαφυγή από το αίτημα της ελεύθερης πρόσβασης και την πρόταση της αριστεράς για ενιαίο πρώτο έτος ανώτατων σπουδών ανά επιστημονικό κλάδο. Με απίθανη προχειρότητα λόγων ετοιμάζονται, για ακόμη μια φορά, να διαλύσουν κάθε προοπτική αναβάθμισης του σχολείου. Μένει να δούμε τις λεπτομέρειες.
5. Εισάγεται νέο σύστημα μανάτζμεντ των ΑΕΙ από διορισμένα συμβούλια και διορισμένους «διοικητές» των ΑΕΙ ή «περιφερειάρχες», που, ερήμην των συλλογικών οργάνων, θα ασκούν τη διοίκηση των συνταγματικά «αυτοδιοίκητων» πανεπιστημίων και ΤΕΙ. Καθώς το λέει η υπουργός, «επιτέλους θα υπάρξει διαχωρισμός του ακαδημαϊκού από το διοικητικό έργο όσον αφορά τους ηγέτες των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων». Οι αρμοδιότητες των πρυτανικών αρχών, δηλαδή, θα περάσουν

σε διορισμένους γραφειοκράτες.

6. Συνδέεται, ρητά πλέον, με τη χρηματοδότηση το σύστημα της υποτιθέμενης «αξιολόγησης».

Όλα αυτά θα χρειαστεί, βέβαια, να τα δούμε και γραμμένα στα χαρτιά. Διότι στο τηλεοπτικό κλίμα των δηλώσεων οι σκληρές διαστάσεις της κυβερνητικής πολιτικής λειαίνονται και εξωραΐζονται. Τελικά, μέσα σε παράτες και τυμπανοκρουσίες, καταλύεται το αυτοδιοίκητο των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης, εισάγεται η λογική των διδάκτρων, επιχειρείται η παγίωση της μείωσης των δημοσίων πόρων, μεγεθύνεται η ανορθολογικότητα των σπουδών και η αντιστοιχία των πτυχίων με τις συγκεκριμένες επιστήμες που υποτίθεται ότι θεραπεύουν τα προγράμματα σπουδών, ανοίγει ο δρόμος για την αγορά «πιστωτικών μονάδων» που θα προσφέρονται από ιδιωτικές επιχειρήσεις και που θα αναγνωρίζονται για τη λήψη των πτυχίων από τα δημόσια ΑΕΙ.

Όπως είπε η κα Διαμαντοπούλου, *«ζητήματα συνταγματικά, νομικά, ακαδημαϊκά θα αναλυθούν κατά τη διαβούλευση»*. Οι συνταγματικές, δηλαδή, εγγυήσεις του άρθρου 16 θα γίνουν αντικείμενο «διαβούλευσης» τεχνοκρατών και κουτσομπολιού στο Διαδίκτυο.

Έχουν ήδη διαλύσει ό,τι μπορούσε να διαλυθεί. Έχουν επενδύσει στο πανεπιστήμιο της τιποτολογίας, του εκφυλισμού, της εθελοδοουλείας και της αλλοίωσης των συνειδήσεων. Μόνο που, πέρα από τις μετρήσιμες πολιτικές ή κομματικές προτιμήσεις των ανθρώπων, έχουν υποτιμήσει βαθιά το βάρος της επαγγελματικής συνείδησης της μεγάλης πλειονότητας των πανεπιστημιακών.

Το έχουν ξανακάνει αυτό το λάθος. Μη έχοντας μάθει τίποτα από την ιστορία του άρθρου 16, συνεχίζουν να μετρούν ψηφοφόρους, ψηφοσυλλέκτες ή κομματάρχες και συμβούλους πανεπιστημιακών επιχειρήσεων. Χάνουν έτσι από τον ορίζοντα τους μεγάλους αριθμούς των καλόπιστων ανθρώπων που, έχοντας εξαντλήσει τα όρια της ανοχής, είναι διατεθειμένοι να αγωνιστούν όχι για τα «κλαδικά» τους κεκτημένα, αλλά για την επιστημονική τους αξιοπρέπεια και για το δικαίωμα να κάνουν καλά μια δουλειά που αγαπούν.

Ήδη, από τις τελευταίες εκλογές πρωτανικών αρχών, αποτυπώνεται μια ριζοσπαστική μεταρρυθμιστική δυναμική που θα αναλάβει την υπεράσπιση της συνταγματικής τάξης και των τελευταίων αναχωμάτων παραγωγής, διάχυσης και αναπαραγωγής των επιστημών.

Οι «αντιεξουσιαστές» της εξουσίας, όπως αποκάλεσε την κυβέρνησή του ο κ. Παπανδρέου, έχουν ξεχάσει εκείνο το «114» κι εκείνο το «15% για την παιδεία». Λείπουν πολλά-πολλά χρόνια και από τα θρανία και από την κοινωνία. Ας τους δοθεί, λοιπόν, μια νέα ευκαιρία για την ανανέωση της γνώσης με νέα ερωτήματα και για τη ρηξικέλευθη σύνδεση των αποστεωμένων τυπολογιών με την κοινωνική πράξη και τα αστάθμητα αποτελέσματά της.

Ο Νίκος Θεοτοκάς διδάσκει στο Πάντειο Πανεπιστήμιο